

Asia: VN/12900/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnonantajan näkemykset sosiaalihuollon ammattihenkilöistä annetun lain 12 §:n muuttamisesta

KAMK ei pidä tarkoituksenmukaisena muuttaa sosiaalityöntekijöiden kelpoisuuksia esitetyllä tavalla, koska ammattihenkilölaki on uudistumassa. Muutos tulee tehdä osaamisperusteisesti ja koko koulutuspolut huomioiden. Esitys tekee alan kelpoisuussäätelystä epäselvää ja luo koulutuspolkujen näkökulmasta epätarkoituksenmukaisia rakenteita.

Kelpoisuusehtojen muutos esitetyllä tavalla luo tilapäisiin sosiaalityöntekijän tehtäviin kelpoisten henkilöiden ryhmän, jolla ei ole ilman kokonaan uusien tutkintojen suorittamista mahdollista saavuttaa vakinaista sosiaalityöntekijän virkaa. Esimerkiksi sosionomien (AMK) ja geronomien (AMK) on käytännössä suoritettava sosiaalityön kandidaatin ja maisterin tutkinto saavuttaakseen täyden kelpoisuuden sosiaalityöntekijän tehtäviin.

Lausunnonantajan näkemykset voimaantulosta

Sosiaalityöntekijöiden osaajapulan ratkaisu vaatii esitettyjä suurempia muutoksia kelpoisuusehtoihin, työolosuhteisiin, palkkaukseen ja koulutusmääriin.

Esitetty kelpoisuusehtojen muutos on koulutusjärjestelmän näkökulmasta epätarkoituksenmukainen ja johtaa ylipitkiin ja hankaliin koulutuspolkuihin.

Onko lakiehdotuksen olennaisia vaikutuksia arvioitu riittävästi? Mitä muita olennaisia vaikutuksia lakiehdotuksella voidaan arvioida olevan?

Esitys ei olennaisesti helpota sosionomin, geronomin (AMK) tai sosionomi, geronomi (YAMK)-tutkinnon suorittaneiden työmarkkina-asemaa. Lakiesitys helpottaa lähinnä muiden sosiaalitieteiden, yliopistollisen korkeakoulututkinnon suorittaneiden henkilöiden palkkaamista

tilapäisesti sosiaalityöntekijän tehtävään. Esimerkiksi sosiaalipsykologian tai sosiaalipolitiikan pääaineopiskelijat ovat voineet sisältää laissa esitetyt sosiaalityön perus- ja aineopinnot tutkintoonsa jo tutkintokoulutuksen aikana. Sosionomit ja geronomit (AMK) eivät voi sisällyttää sosiaalityön opintoja tutkintoonsa, koska opintoja ei ole tarjolla ammattikorkeakouluissa.

Kelpoisuusehtojen muutos esitetyllä tavalla luo tilapäisiin sosiaalityöntekijän tehtäviin kelpoisten henkilöiden ryhmän, jonka on käytännössä suoritettava koko sosiaalityön kandidaatin ja maisterin tutkinto saavuttaakseen täyden kelpoisuuden alan tehtäviin. Vaikka yliopistot ovat viime vuosina kehittäneet polkuja sosionomeille sosiaalityöntekijän kelpoisuuteen tähtääviin VTM/YTM opintoihin, pitää sosionomi ja geronomi (AMK, YAMK) edelleen lain mukaan suorittaa pääaineopinnot tai pääainetta vastaavat yliopistolliset opinnot sosiaalityössä. Pahimmassa tapauksessa esitetty laki johtaa tilanteeseen, jossa avoimessa yliopistossa sosiaalityön perus- ja aineopinnot suorittaneista sosionomeista syntyy jatkuvissa tilapäisissä työsuhteissa sosiaalityöntekijöinä toimiva ryhmä ilman mahdollisuutta saavuttaa pysyvää sosiaalityöntekijän virkaa. Korkeakoulujärjestelmän tai rahoitusjärjestelmän kannalta ei myöskään ole tarkoituksenmukaista, että jo saman alan alemman korkeakoulututkinnon (sosionomi, geronomi (AMK)) suorittanut henkilö joutuu suorittamaan toisen saman alan ja tason tutkinnon, (sosiaalityön VTK/YTK-tutkinto) saadakseen alan kelpoisuuden. Esitetty muutos ei tue sujuvia koulutuspolkuja.

Muita yleisiä huomioita lakiehdotuksesta?

Lakiesityksessä jää myös epäselväksi se, millainen rooli tilapäisesti sosiaalityöntekijöinä toimivilla henkilöillä olisi uuden lain myötä, sillä laki rajoittaisi selkeästi näiden henkilöiden mahdollisuuksia toimia itsenäisesti sosiaalityöntekijän tehtävässä. Tilapäiset sosiaalityöntekijät olisivat siis uusi, kolmas ryhmä sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien, geronomien (AMK) rinnalla sosiaalityön kentällä, joka muuttaisi nykyistä sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien, geronomien (AMK) välistä työnjakoa. Ensisijaisesti tulisikin tarkastella alan olemassa olevien ammattiryhmien työnjakoa ja roolituksia ennen kelpoisuuksien laajempaa muuttamista.

Lakiesityksen vaihtoehtoja koskevassa osiossa on pohdittu sosiaalihuollon ja lastensuojelun tehtäväkentän ja työnjaon uudistamisesta siten, että sosionomien (AMK) tehtävänalaa laajennettaisiin jo nykyinsäädännön puitteissa. KAMK pitää perusteltuna pohtia nykyisten sosiaalialan ammattiryhmien tehtävien uudelleen. Tarkastelussa tulisi kuvata sosionomi (YAMK) - tutkinnon suorittaneiden henkilöiden tehtävien laajentamista ja mahdollistaa ammattikorkeakouluille oikeus kouluttaa nykyinsäädännön mukaisia kelpoisia sosiaalityöntekijöitä.

